CUMHURİYET VE KADIN

BERAL ALACI

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2055
KÜLTÜR SERİSİ: 2055

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-640-3

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
Istiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Proje Danışmanı: Ramazan Erhan Güllü

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Düzelti: İnayet Bebek

Kapak Görseli: davidrumsey.com

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Çelebi Şenel

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: Vizyon Basımevi Kâğıtçılık
Matbaacılık ve Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad. Nu: 1/Z
Beylikdüzü-İstanbul Tel: (0212) 671 61 51
Sertifika Nu: 52098

İstanbul- 2023

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Beral Alacı: İzmir Karşıyaka'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Karşıyaka'da tamamladı. 1999-2003 yılları arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde lisans eğitimi aldı. 2003 yılında girdiği Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans programından 2006 yılında; yine 2003 yılında girdiği Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programından 2005 yılında mezun oldu. 2008-2014 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde doktora eğitimini tamamladı. Meslek hayatına 2003 yılında özel dershanede öğretmenlik yaparak başlayan Alacı, 2008 yılında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'ne tarih okutmanı olarak atandı. 2009 yılı Mart ayından itibaren Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmaya başladı. 2018 yılında İzmir Demokrasi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne Doktor Öğretim Üyesi olarak atandı. 2022 yılı Ocak ayında Doçent ünvanını alan Alacı, halen İzmir Demokrasi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde görev yapmaktadır. Türk Demokrasi Tarihi, Türk Kadın Devrimi, Türkiye-İspanya İlişkileri alanlarında çalışmaları bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....9
KISALTMALAR.....13
GİRİŞ.....15

I. BÖLÜM
CUMHURİYET'E GİDEN YOL VE SAVAŞ SONRASI GELİŞEN KADIN SÖYLEMİ

A. İstiklal Savaşı'nın Ardından Yaşanan Siyasi Gelişmeler 37
1.Savaşın Ardından Siyasi Hayatın Şekillenmesi 37
2.Cumhuriyet'in İlanı Öncesi Dönemin Kadın Algısı.....49
B. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kadın.....61
1. Mustafa Kemal Atatürk'ün Kadın Konusuna Yaklaşımı...61
2. TBMM'de Gelişen Kadın Söylemi 71

II. BÖLÜM
ATATÜRK DÖNEMİNDE KADINLARA VERİLEN HAKLAR

A. Medeni Kanun'un Kabulü.....103
B. Kadınlara Belediye Seçimlerine Katılma Hakkının Verilmesi.....106
C. Kadınlara Muhtar Seçme ve Seçilme Hakkının Verilmesi..127
D. Kadınlara Milletvekili Seçme ve Seçilme Hakkının Verilmesi.....132

III. BÖLÜM
CUMHURİYET KADINLARI

A. Siyaset Sahnesinde Kadınlar 155
B. Eğitim ve Toplum Hayatında Kadın 165
C. Uluslararası Organizasyonlarda Türk Kadınları 177

SONUÇ 185
KAYNAKÇA 189

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yükselmeye başlayan kadın hak arayışı faaliyetleri yaşanılan savaşlar sırasında kesintiye uğramış ancak bu aktiviteler ilerleyen yıllarda kadınlar için önemli bir zemin oluşturmuştur. Kadınlar -dar bir çevrede de olsa- kendilerini kültürel, sosyal, siyasal alanda geliştirmeye başlamış, I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı sırasında gösterdikleri kahramanca çaba da ilerleyen yıllarda sıkça övgü sözleriyle anılan, siyasi hak kazandıkları dönemde de sıkça hatırlatılan unsurlar olmuştur.

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte başlayan süreçte kadın konusu sadece kahramanlıklar üzerinden övgüyle bahsedilen bir husus olmakla kalmamış aynı zamanda hukuki ve siyasi haklarla da geliştirilmiştir. Tüm bunların yanı sıra muasırlaşma hedefine doğru atılan her adımda kadınların toplum içerisindeki variyetinin yüceltilmesi için çalışılmıştır. Cumhuriyet kadınların Osmanlı Devleti'nin son döneminde dar bir çevrede ve kısık sesle dile getirmeye çalıştığı hakları, onlara veren sürecin başlangıcı olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün henüz Cumhuriyet ilan edilmeden dile getirmeye başladığı kadın devrimi Cumhuriyet'le birlikte ilerlemiş, dönemin şartları içerisinde şekillenmiştir.

Bu kitap, tarafımdan 2014 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde doktora tezi olarak hazırlanmış olan *"Cumhuriyet Halk Partisi ve Kadın (1923-1980)"* başlıklı tez temel alınarak

üretilen bir çalışmadır. Türk kadınının hak arayış serüveni Cumhuriyet teması üzerinden incelenmiş olan çalışmanın bazı kısımları adı geçen tezden aktarılmıştır. Türk İstiklal Harbi sırasındaki kadınların katkıları, savaş sonrası süreçte kadın konusuna nasıl yaklaşıldığı ve nihayetinde Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte "kadın" konusunun ele alınışı irdelenmiş, siyasi-hukuki-toplumsal kazanımları açıklanmaya ve bu noktada öne çıkan kadınlar anlatılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ilk gününden beri desteklerini esirgemeyen ailem başta olmak üzere; çalışmayı hazırlamam noktasında vesile olan kıymetli arkadaşım Doç. Dr. Ramazan Erhan Güllü'ye, eseri yayımlayan Ötüken Neşriyat'a ve emeği geçen herkese teşekkürü bir borç bilirim.

Doç. Dr. Beral Alacı
İzmir / 2023

GİRİŞ

Dünya var olduğu günden beri bünyesinde bulundurduğu ikili düzenin uyumu sayesinde ayakta durmaktadır demek; tarihsel gelişim süreci incelendiğinde çok da zor değildir. "Çift" mantığı üzerine kurulan ve günümüze kadar çiftlerin yaşamları, ilişkileri, ürettikleri gibi konular üzerinde şekillenen dünyanın, hiç şüphesiz en önemli unsurları insan türünün iki çeşidi olan erkek ve kadın olmuştur. Birbirlerini tamamlamaları noktasında birçok düşünürün hemfikir olduğu ama önemleri açısından ayrıldıkları kadın ve erkek, ilk insanlardan günümüz modern toplumlarına kadar üzerinde en çok düşünülen ancak fikri mutabakata varılamayan varlıklar olarak tarih sahnesindeki rollerine devam etmektedirler. Yaşanılan coğrafya, ait olunan toplum, parçası oldukları devlet, inandıkları din, kronolojik sıralama kadın-erkek konusunun pek çok başlık altında, çok farklı bakış açılarıyla ele alınmasına yol açmıştır.[1]

"Türk" toplumlarına bakıldığında ise tarihsel süreçte kadının konumu açısından farklılıklar görülmektedir. İslamiyet'in kabulünden önce ve sonra olmak üzere iki dönemde ele alınabilecek olan bu farklılıklar yaşamın her alanında kendini göstermektedir. Türk ailesinde kadın ve erkek birbirini tamamlayan iki unsur olarak yaşamış, bu anlayış sonucunda da kadın Türk tarihinin hemen her devrinde hayatın içinde olmuştur.[2] Politik sahada kadın

---

1 Afet İnan, *Tarih Boyunca Türk Kadının Hak ve Görevleri*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1982, s. 1.

2 Tuncer Baykara, *Türk Kültür Tarihine Bakışlar*, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara, 2009, s. 170-171.

I. BÖLÜM

CUMHURİYET'E GİDEN YOL VE SAVAŞ SONRASI GELİŞEN KADIN SÖYLEMİ

A. İstiklal Savaşı'nın Ardından Yaşanan Siyasi Gelişmeler

1.Savaşın Ardından Siyasi Hayatın Şekillenmesi

1918'de Mondros'ta imzalanan mütarekenin ardından biten Dünya Savaşı,[1] devletler üzerindeki etkisini ilerleyen yıllarda -diğer devletlerde olduğu gibi- Osmanlı Devleti üzerinde de devam ettirmiştir. İmzalanan ateşkes uyarınca[2] Osmanlı'nın elinde kalan topraklar hızla işgal edilmeye başlanmıştır.[3] Yaşanan işgallere karşı sessiz kalan Osmanlı yönetimi engellemeye çalışsa da Anadolu'da canlanan Kuva-yı Milliye[4] ruhuna ket vuramamamış ve 1919 yılıyla birlikte başlayan direniş süreci 1922'de imzalanan Mudanya Mütarekesi'ne kadar devam eden bir İstiklal Savaşı'nı başlatmıştır. Bölgesel direnişin örgütlü hâle gelmesi, Mustafa Kemal'in önderliğinde halkı temsil eden bir heyetin oluşturulması, millî bir ordunun kurulması ve Anadolu'nun dört bir yanında açılan cephelerde milletin canla başla mücadelesi sonucunda Anadolu düşman işgalinden tamamen kurtulmuş ve yeni bir devletin kurulması aşamasına geçilmiştir. Ancak ilk önce savaşın bitirilmesi için bir mütareke imzalanmış, Mudanya'da toplanan Türkiye, İngiltere, Fransa, İtalya ve Yunanistan temsilcileri

---

1 Ayrıntılı bilgi için bkz. Fahir Armaoğlu, *20.Yüzyıl Siyasi Tarihi*, 13. baskı, Alkım Yay., Ankara, ty., s. 99-148.

2 Mondros Mütarekesi metni ve ayrıntıları için bkz. Salahi Sonyel, *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika*, TTK, Ankara, 1995, s. 7-19; Baskın Oran, "Mondros Silah Bırakışması", Ed. Baskın Oran, *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, C. 1, 6. baskı, İletişim Yay., İstanbul, 2002, s. 110-112.

3 Sabahattin Selek, *Anadolu İhtilali*, 2.baskı, İstanbul, 1965, s. 169-177.

4 Selek, *a.g.e.*, s. 102-110.

arasında yapılan müzakereler sonucunda ateş kesilmiştir.[5] Böylece 1918 sonlarından itibaren başlayan Anadolu'daki işgal süreci de bu mütarekede alınan kararlar uyarınca bitmiş oluyordu. Peşi sıra, savaş yorgunu Anadolu'nun her alanda yeniden yapılanması için büyük bir devrim sürecine girilmiştir. Siyasi, ekonomik, sosyal hemen hemen hayatın tüm alanlarında ciddi yaralar alan Anadolu'da yaşamı yeniden şekillendirmek, çağdaş uygarlık seviyesine taşımak Mustafa Kemal'in en önemli hedefi olmuştur.

Mudanya Mütarekesi'nin imzalanmasının ardından, savaşın tarafı devletlerle olan münasebetlerin normal seyrine dönmesi için dış politika anlamında ciddi adımlar atılırken, iç siyasette de Tarık Zafer Tunaya'nın "Mes'ut, Muvaffak, Muzaffer ve Müreffeh Bir Türkiye'nin Oluş Felsefesi"[6] olarak başlıklandırdığı "Yeni Türkiye" anlayışı için hızla çalışmalara başlanmıştır. Bunlardan ilki saltanatın kaldırılması olmuştur.[7] Erzurum Kongresi sonunda yayınlanan bildiride yer alan "Kuva-yı Milliye'yi amil, millî iradeyi hâkim kılmak esastır"[8] maddesiyle dile getirilen millet egemenliği; 23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla açıkça ortaya konmuş, 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'yla resmen ilan edilmiştir.[9] Millet egemenliğinin

---

5 Mudanya Mütarekesi metni ve ayrıntıları için bkz. Baskın Oran, "Mudanya Silah Bırakışması", Ed. Baskın Oran, *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, C. 1, 6. baskı, İletişim Yay., İstanbul, 2002, s. 213-214; Salahi Sonyel, *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika II*, TTK, 2. baskı, Ankara, 1991, s. 280-289.

6 Tarık Zafer Tunaya, *Devrim Hareketleri İçinde Atatürk ve Atatürkçülük*, İstanbul Bilgi Ünv. Yay., İstanbul, 2002, s. 3.

7 Tunaya, *a.g.e.*, s. 103; Kemal Atatürk, *Nutuk 1919-1927*, AAM, Yay. Haz. Zeynep Korkmaz, 30. baskı, Ankara, 2011, s. 418.

8 Mahmut Goloğlu, *Milli Mücadele Tarihi-I Erzurum Kongresi*, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul, 2008, s. 120-121.

9 Atatürk, *a.g.e.*, s. 384; Suna Kili, A.Şeref Gözübüyük, *Sened-i İttifak'tan Günümüze Türk Anayasa Metinleri*, 3.baskı, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul, 2006, s. 105; H.V.Velidedeoğlu, *İlk Meclis Milli Mücadele'de Anadolu*, Çağdaş Yay., İstanbul, 1990, s. 75. Anayasanın ve dolayısıy-

II. BÖLÜM

ATATÜRK DÖNEMİNDE KADINLARA VERİLEN HAKLAR

A. Medeni Kanun'un Kabulü

Mustafa Kemal'in pek çok kez dile getirdiği hukuk sistemini çağdaşlaştırma[1] çalışmaları 20 Nisan 1924'te kabul edilen yeni anayasayla birlikte yeni bir döneme girmiştir. Bu tarihten sonra ise Türk hukuk sistemi zaman içerisinde yapılan eklemelerle daha da modern hâle getirilmeye çalışılmıştır. Örneğin 10 Nisan 1928'de Anayasa'dan devletin dininin İslam olduğu ibaresi kaldırılmış, 1930'lu yıllarda kadınlara siyasal haklar veren bazı kanunlar çıkarılmış, çok partili hayata geçiş sürecinde de bazı değişikliklere gidilmiştir. Ancak hiç şüphe yok ki bu süreçte hukuk inkılâbında atılan en önemli adımlardan bir tanesi de medeni hukuk alanında yapılanlar olmuştur. İnsanlar arasında her türlü ilişkinin düzenlenmesi olarak genel bir çerçeve içine alınabilecek olan "Medeni Kanun"; aile hayatının düzenlenmesi, miras konusunda eşitlikçi bir tavır takınılması gibi pek çok revizyonu beraberinde getirmiştir. Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne miras kalan *Mecelle*'nin medeni hukuk açısından yetersiz kalması tamamen modern yeni bir medeni kanun yapılmasının en önemli nedenlerinden biri olmuştur. Bu amaçla 1924'te oluşturulan komisyonla yeni bir medeni kanun hazırlanması için çalışmalara başlanmıştır. Ancak yeni bir medeni kanunun sıfırdan hazırlanması uzun süreceği için yabancı bir ülkenin medeni hukukunun model alınması fikri benimsenmiştir. Zihniyet açısından da uygunluğu göz önünde bulundurularak İsviçre Medeni Kanunu Türkçeye çevrilmiş ve 17 Şubat 1926'da TBMM'de yapılan görüşmeler

[1] *TBMMZC*, D.II, C. 7, İ.S. 2, (Birinci İçtima-01.03.1340), s. 3-6; Mahmut (Siirt Mebusu), "Gazi ve İnkılâp", *Milliyet*, 4 Kanunuevvel 1929.

sonucu kabul edilmiştir.[2] 4 Nisan 1926'da *Resmi Gazete*'de yayınlanarak[3] 4 Ekim 1926'da da resmen yürürlüğe giren Medeni Kanun'un en önemli noktalarından biri kadınlarla ilgili getirdiği eşitlikçi zihniyet olmuştur. Erkeklere konulan tek eşlilik sınırlaması, kadınlara tanınan boşanma hakkı, mirasın paylaşılması sırasında kadın ve erkeğin eşit pay alması, mahkemelerde şahitlik konusunda eşitliğin sağlanması gibi pek çok hususta kadın erkek eşit hâle getirilmiştir.[4]

"Türk aile hayatını ve toplum içinde ailenin işgal ettiği mevkii, hak ve vecibeleri, yepyeni bir anlayış içinde düzenlemekte"[5] olan Medeni Kanun'un görüşmeleri sırasında Meclis içerisinde pek çok tartışmalar yaşanmıştır. Adliye Vekili Mahmut Esat Bey Medeni Kanun'un kabul edildiği 17 Şubat 1926 tarihinde yaptığı konuşmada Türk tarihinin, "En hazin siması" olarak nitelediği Türk kadınının Medeni Kanun'la hak ettiği mevkiye yükseldiğini belirtmiştir.[6] Menteşe Milletvekili ve Mazbata Muharriri Şükrü Kaya Bey de aynı içtimada yalnızca Medeni Kanun'u açıklayıcı değil aynı zamanda "kadın" ve "aile"nin önemini vurgulayan bir konuşma yapmış, "Türk kadınının

---

2 "Medeni Kanun: Bir Dönüm Noktası", *Cumhuriyet Ansiklopedisi 1923-1940*, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 2002, s. 81.

3 *Resmi Ceride*, 4 Nisan 1926.

4 *Resmi Ceride*, 4 Nisan 1926; Bahir Mazhar Erüreten, *Türkiye Cumhuriyeti Devrim Yasaları*, İstanbul, 1999, s. 101; Zehra Arat, "Kemalizm ve Türk Kadını", *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, Tarih Vakfı Yay., İstanbul, 1998, s. 56; Emel Doğramacı, *Atatürk'ten Günümüze Sosyal Değişmede Türk Kadını*, AAM, Ankara, 1993, s. 21-22; Mahmut Goloğlu, *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi-1 1924-1930 Devrimler ve Tepkileri*, Türkiye İş Bankası Yay.,İstanbul, 2009, s. 193-194; Süleyman İnan, *Atatürk Döneminin Entelektüel Bir Politikacısı Necip Ali Küçüka*, AAM, Ankara, 2013, s. 79.

5 Avni Doğan, *Kurtuluş, Kuruluş ve Sonrası*, Dünya Yay., İstanbul, 1964, s. 178.

6 *TBMMZC*, D.II, C. 22, İ.S. III, (Elli Yedinci İçtima-17.2.1926), s. 230.

III. BÖLÜM

CUMHURİYET KADINLARI

A. Siyaset Sahnesinde Kadınlar

Kadınların milletvekili seçmek ve seçilmek üzere katıldığı ilk seçim tarihi olan 8 Şubat 1935 tarihinden sonra, Meclis'e girmeye hak kazanan on yedi kadın milletvekilinin yapacağı çalışmalar merak konusu olmuştur. Farklı şehirlerden Ankara'ya gelen on yedi kadın milletvekili ilk olarak 28 Şubat 1935 tarihli Cumhuriyet Halk Fırkası Grup toplantısında bir araya gelmiştir.[1] Fırka Grubu Riyaset Divanı adaylarını tespit ederken gözler "Yeni Meclis'in hususiyetlerinden bir mühimini teşkil eden" kadın saylavlardadır.[2] Kadın saylavlar, Fırka Grubu'ndaki deneyimlerinin ardından 1 Mart 1935 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Beşinci Dönem ilk toplantısında bir araya gelmişlerdir. Kurultay'ın ilk içtimaının yapıldığı 1 Mart 1935 tarihinde cumhurbaşkanı ve Meclis başkanının seçimiyle çalışmalara başlanmıştır.[3] Yapılan seçimler sonucunda Cumhurbaşkanlığı'na Mustafa Kemal Atatürk, Meclis Başkanlığı'na da Abdülhalik Renda seçilmiştir.

Beşinci TBMM'nin ilk içtimaının ilk dördünden farkı, Türk kadınının ilk kez milletvekili olarak Meclis'te bulunması olmuştur. Türk kadının saylav olarak Meclis'te yer alması, "Türkiye'de kadınlık işinin kesenkes (kat'i) çözülmesinin en yüksek ve en parlak belgesi"[4] olarak sıfatlandırılmış, tüm gözler kadın milletvekillerine çevrilmiştir. [5] TBMM'de saylav olarak kadınların da yer alması basında tarihî bir olay olarak adlandırılmış, heyecanlı kadın mil-

---

1 *Cumhuriyet*, 01 Mart 1935.

2 *Cumhuriyet*, 28 Şubat 1935.

3 *Cumhuriyet*, 01 Mart 1935.

4 Yunus Nadi, "Soysal Yaşayışta Yeni Büyük Adım: Büyük Mecliste Türk Kadını", *Cumhuriyet*, 01 Mart 1935.

5 *Cumhuriyet*, 01 Mart 1935.

letvekillerine dair detaylara yer verilmiştir.[6] Meclis'in açılışının yapıldığı gün, çekingen tavırlarla salonun en arka sıralarında oturmayı tercih eden kadınların bu tavrı "yüksek tevazu" olarak nitelendirilmiştir.[7] Tavırları ve giyimleriyle basının ilgi odağı hâline gelen milletvekili kadınlar, Mebrure Gönenç'in başlattığı ant içme töreninin ardından çalışmalarına başlamışlardır.[8]

TBMM'nin Beşinci Dönem ilk içtimaında kadın milletvekilleri çeşitli görevlerde çalışmışlardır. Birinci celsede muvakkat (geçici) kâtiplerden biri Edirne Milletvekili Fatma Memik olmuştur.[9] Ayrıca Riyaset Divanı seçimlerinde reylerin tasnif edilmesi için görevlendirilenler arasında da Fatma Memik bulunmuştur.[10] Riyaset Divanı için yapılan seçimlerin ardından Riyaset Divanı Kâtipliği'ne seçilen altı isimden biri de kadın milletvekillerinden Sabiha Gökçül'dür.[11]

07 Mart 1935 tarihli TBMM toplantısının ikinci celsesinde yeni dönemde görev yapacak olan encümenlerde görev alacak isimlerin seçimi yapılmıştır. Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni'nde görev alacak kişilere verilen oyların sayılması için kurulan heyette Diyarbakır Milletvekili Huriye Öniz de bulunmaktadır. Encümenlere seçilenler içerisinde de kadın milletvekillerinin isimlerine rastlanmaktadır. Seçimlerin sonunda Arzuhal Encümenine Meliha Ulaş (Samsun), Bütçe Encümenine Fakihe Öymen (İstanbul), Dâhiliye Encümenine Nakiye Elgün (Erzu-

6 *Cumhuriyet*, 02 Mart 1935; *Ulus*, 02 Mart 1935.

7 *Cumhuriyet*, 02 Mart 1935.

8 *Cumhuriyet*, 02 Mart 1935; *Ulus*, 02 Mart 1935.

9 *TBMMZC*, D. 5, C. 1, (Birinci İnikat-01 Mart 1935), s. 2.

10 *TBMMZC*, D. 5, C. 1, (Birinci İnikat-01 Mart 1935), s. 3.

11 *TBMMZC*, D. 5, C. 1, (Birinci İnikat-01 Mart 1935), s. 3. *Cumhuriyet* gazetesi Sabiha Gökçül'ün soyadını "Göktürk" olarak vermiştir. Diğer tüm kayıtlarda milletvekilinin soyadı Gökçül olarak geçmektedir. *Cumhuriyet*, 02 Mart 1935.